

CSESZNEK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 5

2. Csesznek bemutatása 7

általános településkép, településkarakter

3. Örökségünk 10

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

4. Településképi Eltérő karakterű településrészek szempontból meghatározó területek Cseszneken 14

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők

Várhegy-Várvölgy

Kisbúkk Major

Imremajor

Gézaházapuszta

5. Ajánlások 19

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:

Telepítés

Terepalakítás

Magasság

Tetőhajlásszög, Tetőforma

Színek

Kertek, Kerítések

Erkélyek, tornácok

Ajtók, ablakok

Homlokzatképzés

6. Jó példák, épületek, épített részletek 33

épületek, építészeti részletek kialakítása

7. Utcák, terek, hirdetések, reklámtáblák 38

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnék, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató rész-szel tárja fel az épített környezet szépségeit. Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt. Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

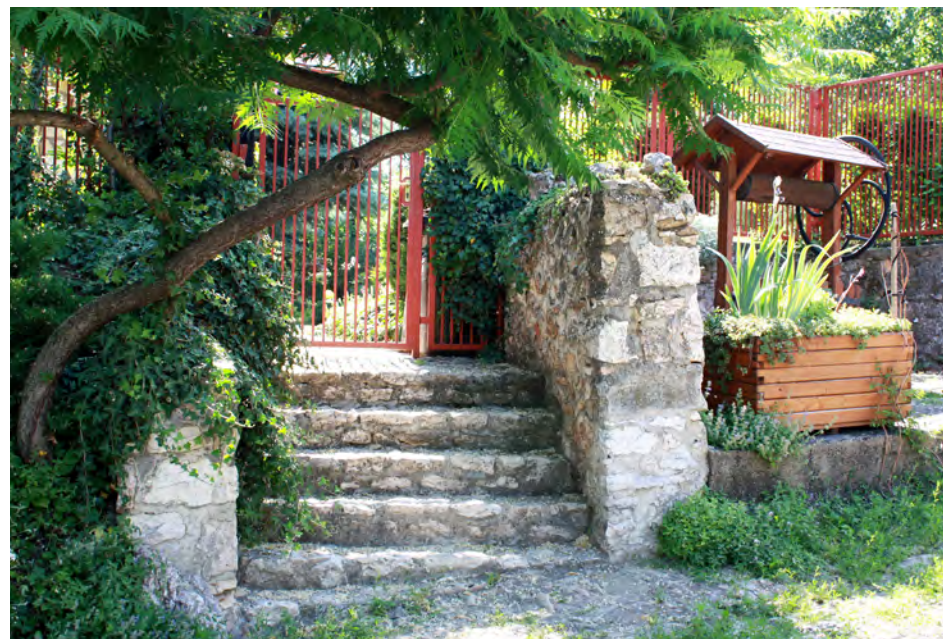
CSESZNEK BEMUTATÁSA

A Bakony gyöngyszemeként emlegetett Csesznek az Észak-Bakony egyik legmeghatározóbb és legnagyobb múlttal rendelkező települése. Csesznek jelentősége a régióban már a 13. századában kiemelkedő lett, a tatárjárást követő várépítéseknek köszönhetően, ekkor épült ugyanis, az azóta a település jelképévé vált, festői hátteret adó, pazar szépségű vára. Természetesen az egész település a vár köré, pontosabban elé szerveződött: a vár előtti lankásabb, északi domboldalon helyezkedik el Csesznek.

A Vár út, mint a település főútja, és az ezt keresztező Vasút, illetve Wathay Ferenc utcák adják Csesznek vázát, a legtöbb ház ezen utcákra merőleges telkekre épült. Amennyire a domborzat engedi, a telkek zöme hagyományos, hosszú, hátsókerteres telepítésű, bár a nagy szintkülönbségek ezt sok helyen nehezítik, vagy épp gátolják. Csesznek és Bakonyszentkirály mára elválaszthatatlanul összenőtt, de a településkép egységes maradt, mindössze a tábla hívja fel a figyelmet az átkelésre. Művelődési háza ad helyet Könyvtárának és orvosi rendelőjének, katolikus temploma mellett Csesznek református imaházal is rendelkezik.

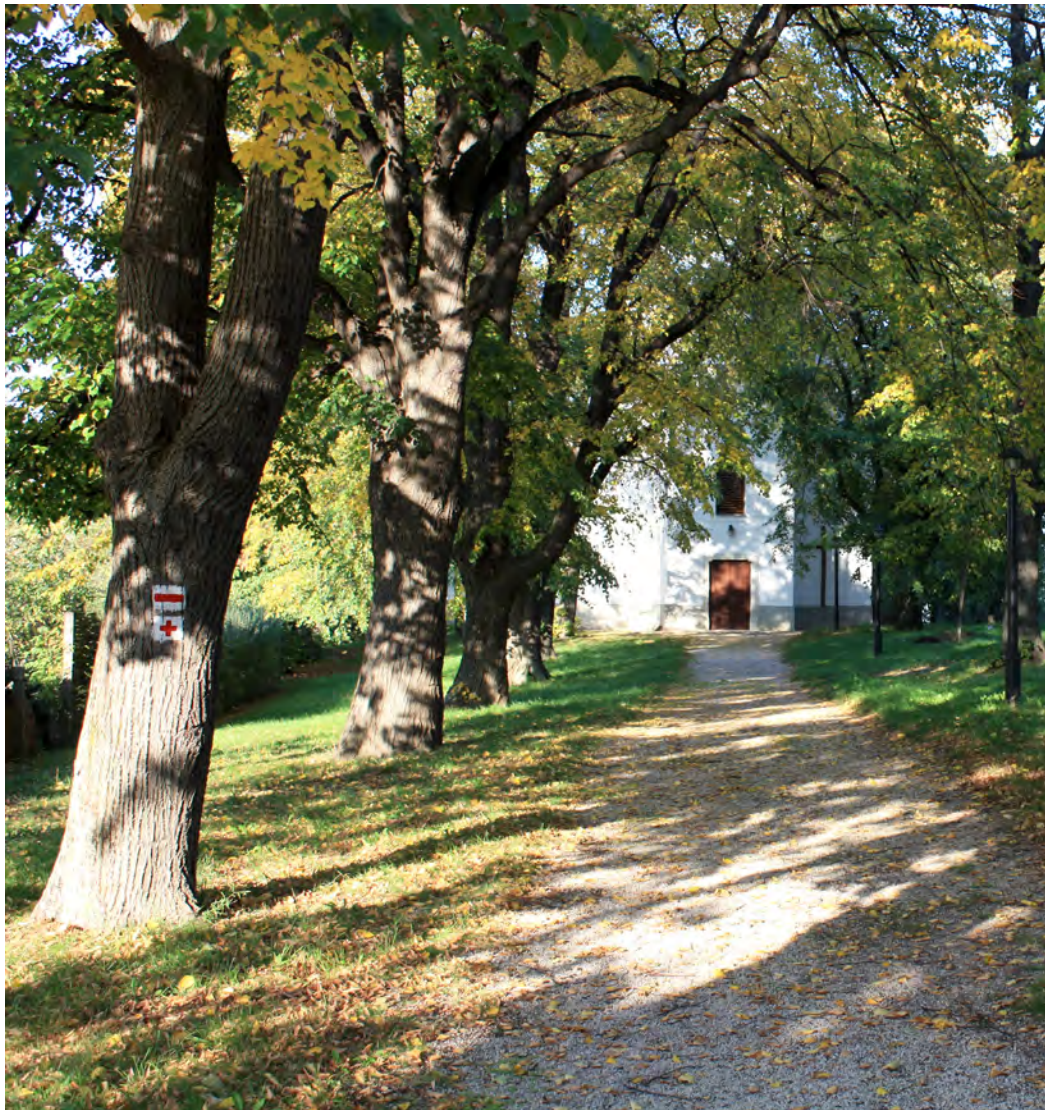
8 | Csesznek bemutatása

A község lakóinak száma jelenleg meghaladja az 530 főt. A település szembetűnően tiszta, rendezett, és gondozott, kivételes adottságai mellett ezek is hozzájárulnak népszerűségéhez és jelentős turisztikai sikeréhez. Csesznek gyönyörűen példázza hogyan tudja megővi, megőrizni régi értékeit egy település, és hogy tud élni lehetőségeivel. Csesznek utcáin számos példaértékű igényes felújítás, és bensőséges apró építészeti részlet található. Kapcsolata a természettel egészen páratlan, a település észrevétlenül olvad bele csodás környezetébe, a falut keresztező turista utak lágyan vezetik át az utazót Csesznek építészeti és természeti szépségein.

Cseszneken az alábbi területeket javasolt településképet meghatározó karakterű településrészként kezelni. Várhegy- Vár völgy: Vár utca a Seregek kútja közig-Várhegy közig-Tarack köz-Totya utca közötti szakasz, illetve a Cseszneki Várhegy hrsz: 0150, 0151, 0152, 0153/1-9, 0154, 0155/1-3, 0156, 0157, 0158/1-5, 0159 szám alatti szakasz.

9 | Csesznek bemutatása

A következőkben elsőként bemutatunk egy válogatást azokból az épületekből, amelyek sajátos értéküknél fogva már hosszabb ideje erősítik Csesznek identitását. A Csesznek egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, így segítsék Csesznek karakterének őrzését, és tovább formálják azt. Ezen sikeres példák mentén szeretnénk illusztrálni, milyen megoldások segíthetik az előbbieken megfogalmazott vágy megvalósulását.

ÖRÖKSÉGÜNK

A település elsőszámú kulturális öröksége természetesen maga a műemléki védettség alatt álló cseszneki várrom. A Győrtől Zirc felé tartó műút szinte félkörben fut a vár alatt, amely az Aranyos-patak fölé emelkedő sziklagerincet koronázza. Ez az adottság egészen kivételes látványt ad az arra utazóknak. Az összefüggő erdőségekkel borított Bakony-hegység területén létesített bakonyi erdőispánság ÉK-i részének központjaként is jelentős várat a szomszédos birtoktesteket megszerző Csák nemzetség építette 1250 táján. A vár az évszázadok során sokszor gazdát cserélt, a XVII. század derekán végül az Eszterházy család tulajdonába került. A háborúk okozta károkon túl több csapás is elszenvedett Csesznek vára, 1810-ben földrengés, nem sokkal később villámcsapásból eredő tűz rongálta meg a várat. A vár felújítása, ha megszakításokkal is, de folyamatosan zajlik, legutóbb a vár lábánál egy színvonalas, modern fogadóépület épült recepcióval, vizes blokkokkal és kiállítóteremmel.

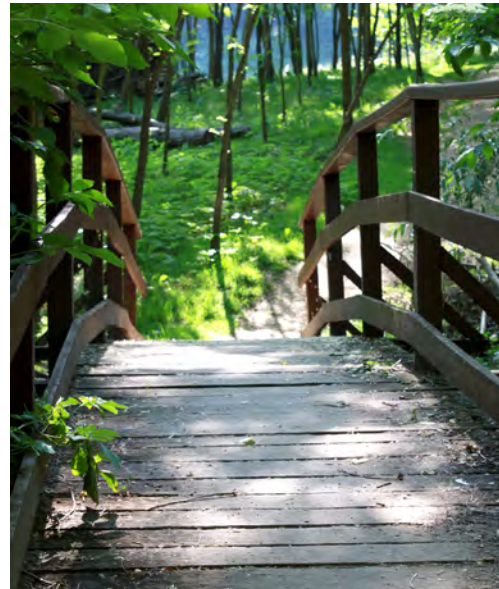
2002-ben nyílt meg újra Csesznek helytörténeti kiállítása a falu egyik régi, helyreállított parasztházában a Cseszneki Falufejlesztő Egyesület kezdeményezése eredményeként. A Falumúzeumban található régi eszközök nagy része a református néprajzi gyűjteményből származik, illetve egyéb lakossági felajánlásból. Az emléktárgyak között a régi kenderfeldolgozás, illetve a korabeli falusi emberek mindennapi szerszámain túl a környéken összegyűjtött kőzeteket, különböző őstörténeti maradványokat is megtekinthetnek az érdeklődők.

A vár illetve a számos példaértékűen felújított, és karbantartott régi parasztház mellett Csesznek másik értékes kulturális öröksége a műemléki védettség alatt álló katolikus templom. A falu fölött, gyönyörű környezetben elhelyezkedő templom építésének ideje a XVIII század elejére tehető. Nyugati homlokzatán toronnyal keleti részen féköríves szentélyel. A templombelsőt deszkamennyezet fedi, s a templomban látható a régi vár képe is. Rómer Flóris 1860 előtt járt Cseszken, s a templomot mint „új templom”-ot említi melynek igen nevezetes régi harangja „az egész Bakony e nemben tán legrégebb ereklyéje.” A templom előkertjében, a napjainkban felújított rövid sétányt, öreg hársfasor szegélyezni. A templom ódon hangulatát tovább fokozó hatalmas ősfák természeti örökségként kezelendők, így természetesen megóvandóak, védendőek.

Cesznek természeti értékekben egészen kivételesen gazdag település. A Vasút utcától szint pár lépésre, egy piciny gyalogúton vezet az út a Bakony talán legszebb sziklaképződményéhez, a Kőmosó-szurdokhoz. Évszázadok alatt a víz olyan völgyet vájt a sziklába és olyan formákat alakított ki, amelyeket minden építész és formatervező csak irigyelni tudna. Hajdan e köveken gazdagon hömpölygött a hegyekből eredő kis patak vize, amelyet a törökök fürdőnek is használtak (innen a „Török-fürdő” elnevezés).

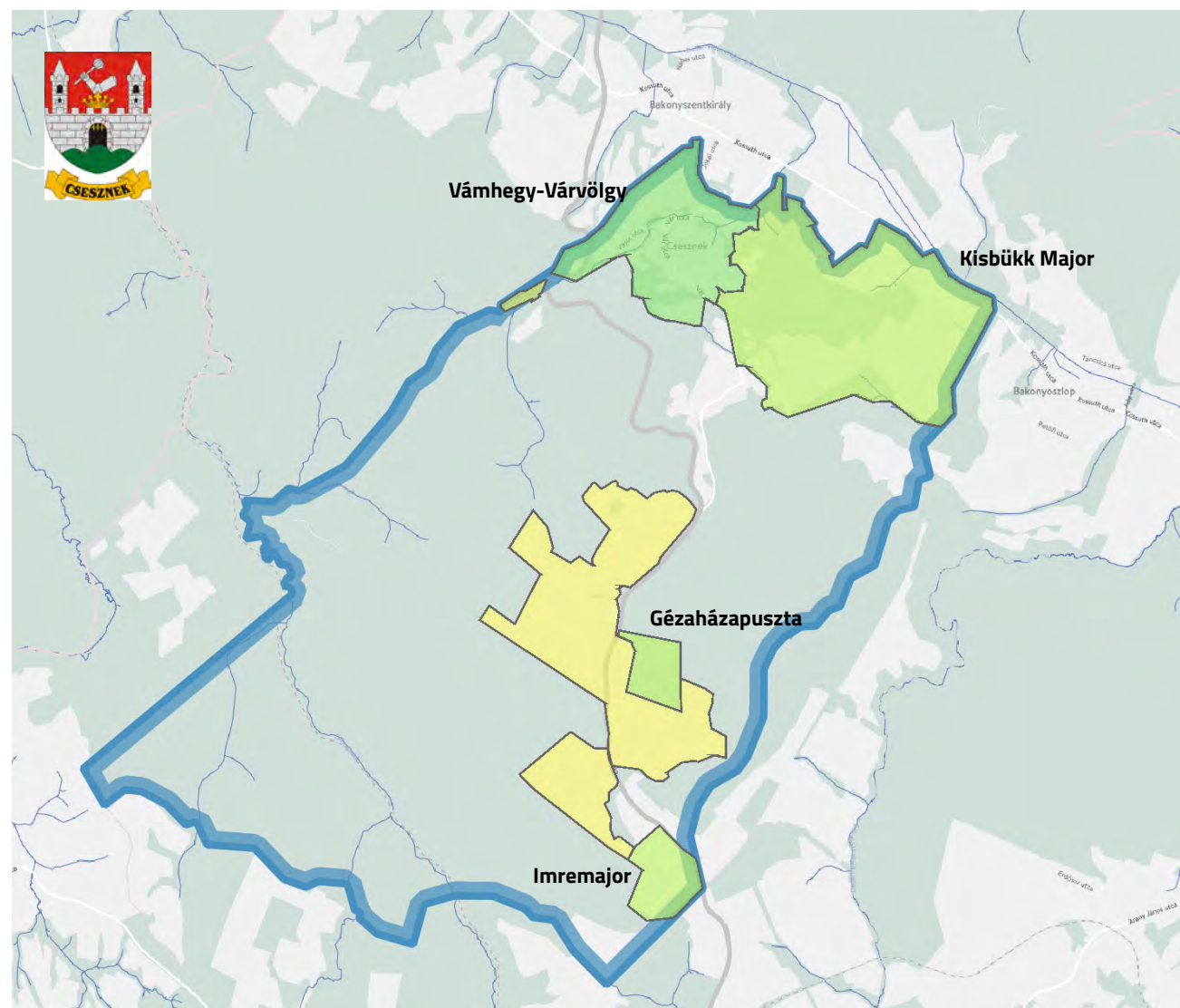
A szurdok felett a régi zsidó temető vörös homokkőből faragott síremlékeire, a szurdokon végighaladva pedig - annak túlsó végén - két barlangra találhatunk rá. Egyikük a völgy meredek Ny-i oldalában messziről látszó gömbfülke. A másik vele átellenben, a bokrokkal fedett sziklafal tövében nyílik. Alacsony bejárata mögött kiszélesedő és felmagasodó hasadéktérmet képez, különös oldott formákkal. 2013 óta a Kőmosó szurdokban működik az ország első vasalt sziklamászó útja (Via Ferrata), amely pazar látvánnyal szolgálva, öt különböző nehézségű útvonalon várja a sportolni vágyó kezdő és gyakorlott mászókat.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSÉRSZEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Csesznek teljes közigazgatási területe 24,2km², ám maga a település épített része jó ha ennek egy tizede. Ebből kifolyólag -a változatos domborzati viszonyok ellenére - a település építészeti egységességnek mondható, jól elkülönülő, elválasztható karakterű településrészeket nem igazán lehet meghatározni. Ami viszont mindenképp megemlíthető és bemutatást érdemel az a településhez tartozó három majorság területe.

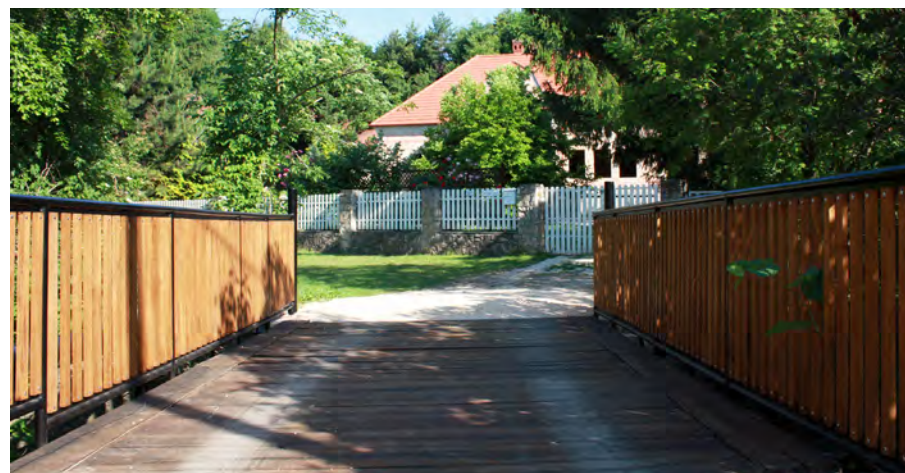
- Falusias terület - történeti településrész
- Tanyás terület
- Mezőgazdasági terület
- Erdő terület

VÁMHEGY-VÁRVÖLGY

Csesznek beépített, korábban Vámhegy néven is nevezett történeti településrészen az oldalhatáron álló beépítés illetve az utcára merőleges tetőgerinc a kialakult általános építési szokás. Jellemző tetőhajlásszög 35-40 fok közötti, bár elvétve található manzárd jellegű tetőkialakítást is. A falusias jelleg mellett azért is érdemes ilyen tetőt alkalmazni, mert így nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, illetve gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki, valamint a déli tetőfelületre esetlegesen épített napelemek és napkollektorok a lehető leghatékonyabban tudnak működni. A településkép egységességét őrizni segít, ha a ház oromzattal fordul az utca felé, és nem kontyolt tetővel. Utcával párhuzamos gerincű utcai szárnyat csak ott érdemes építeni, ahol a környező épületek már ilyenek, illetve a terepviszonyok nem teszik lehetővé az utcára merőleges tájolást. Keresztbe beforduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is meggondolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre. A kertes házak elengedhetetlen kelléke a megfelelő méretű tároló. A telkünk rendben tartása könnyebb, ha a tárolók, kiegészítő épületrészek a főépülettel összhangban, azzal együtt tervezve alakulnak ki. Ugyanez igaz a kerítésekre. Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit megfigyelni, azok nyomán mai módszerekkel, friss hangulatú, de illeszkedő kerítést tervezni, építeni. A teljesen tömör, átláthatatlan utcai kerítés kerülendő. Az oldalsó és hátsó kerítések rejtettebbek, mégis érdemes átgondolni anyagukat, zártságukat. A nyitottabb, átlátszóbb kerítés nem csak a jószomszédi kapcsolatokat segíti, de naposabb, levegősebb lesz a kertünk, és szabadon élvezhetjük a cseszneki dombos táj egybefüggő látványát.

A történeti településrészen több helyi védettségre javasolt épület is található.

KISBÜKK MAJOR

A Kisbükk Major egy 60 hektáron elterülő majorság kempinggel és turistaszállóval Csesznek közvetlen szomszédságában. Teljes területe meghaladja Csesznek épített településrészeinek területét, igaz nagyobb része szántó-legelőként funkcionál. A majorság 50 férőhelyes felújított parasztház főépülete mind a vidéki építészet, mind a színvonalas, helyi vendéglátás jó példája. Öröndetes lenne több hasonló projektet látni ország-szerte a magukra hagyott, elhanyagolt birtokok, majorságok felújítására és kihasználására, mivel - ahogy a példa is mutatja - van igény az ilyen környezetben nyújtott szolgáltatásokra.

IMREMAJOR

Imremajor külterület, Csesznek község területének része, amelynek központjától számítva nagyjából 7 kilométer távolságra található. A már lankásabb területen lévő majorság is, ahogy az összes majorság a környéken, Eszterházy birtok volt még a múlt században, jelenleg magántulajdonban van. Területén egy lakóépület, és két gazdasági épület található, melyből egy már romos állapotú. Lakónépessége hozzávetőleg 5 fő.

GÉZAHÁZAPUSZTA

Szintén Csesznek külterületén találjuk Gézaházapusztát. A majorság fejlődését az Eszterházy által létesített vadaspark alapozta meg 1922-ben. A 30-as évek végén már 60-70 ember lakott a pusztán, amikor László gróf - kizárólag helyben készült építőanyagok használatával - vadászlak építésébe kezdett. A majorság legkarakteresebb épületének jellegzetes, íves bejárata fölé egy fémből kivágott mókus sziluett került, innen a Mókus-tanya elnevezés. Egy évvel később, 1940-ben épül meg Gézaházapuszta saját, Szent Rókus nevet viselő kápolnája, ami egy zirci kőműves mester keze munkáját dicséri. A mókus-tanya egy kisebb felújításon ment keresztül, melynek eredményeként jelenleg panzióként üzemel.

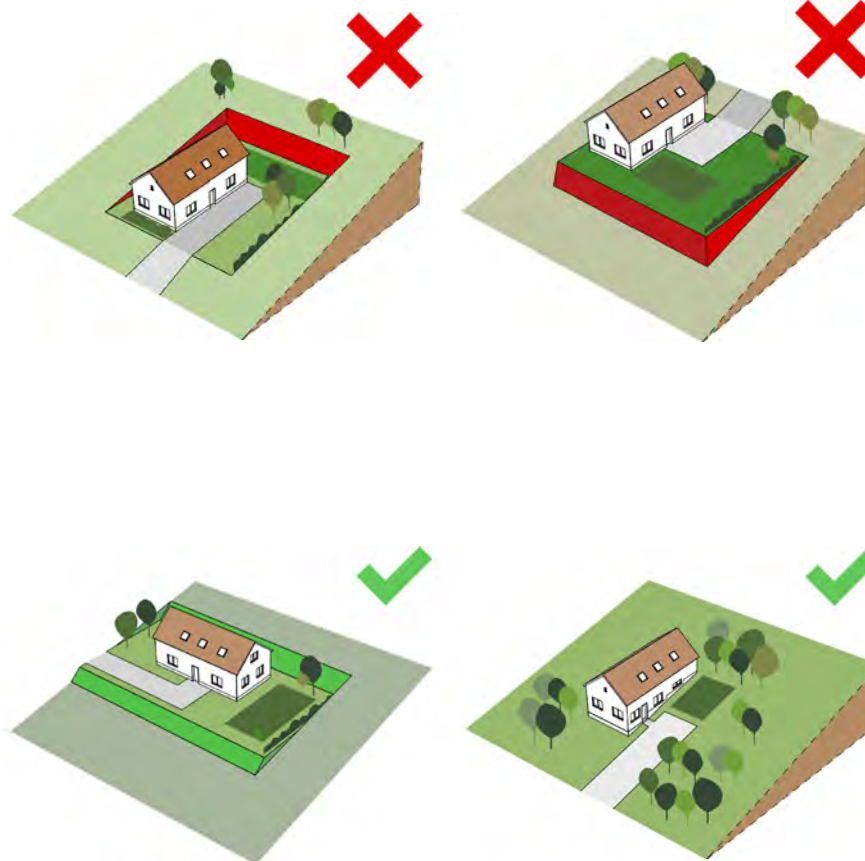
AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló.

Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket.

Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TEREPALAKÍTÁS

A történeti településrészben a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

MAGASSÁG

Csesznek történeti településrészén a családi házak magassága közel azonos, a jellemző földszint plusz tetőtérbeépítéses kialakítástól kevés ház tér el, inkább csak a meredek telkek esetében épültek 3 szintes lakóházak kényszerűségből. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek Csesznek történeti településrészének utcaképébe.

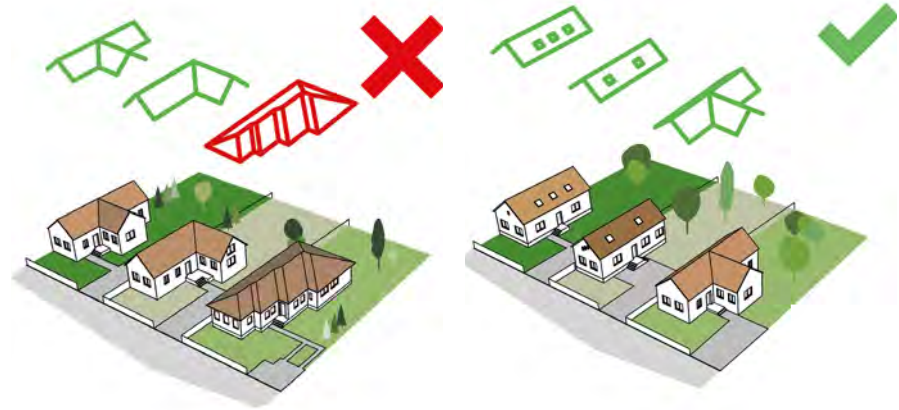
TETŐHAJLÁSSZÖG

Csesznek történeti településrészén a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek, a túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Csesznek történeti településrészének utcaképébe.

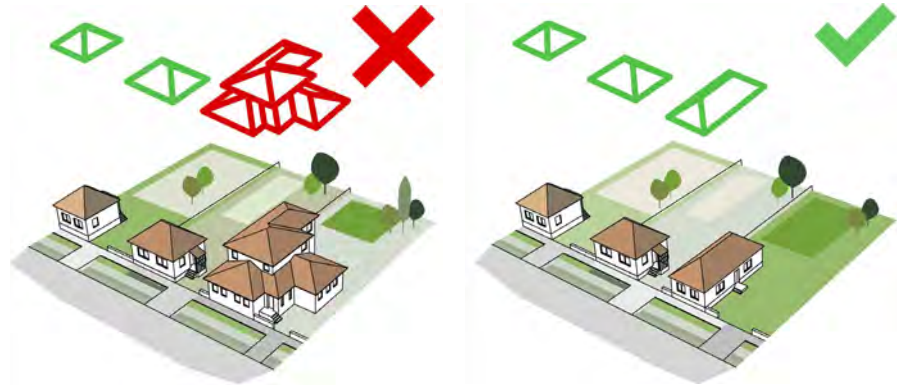
TETŐFORMA

A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél a szomszédok figyelembe vételével kell illeszkedni.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

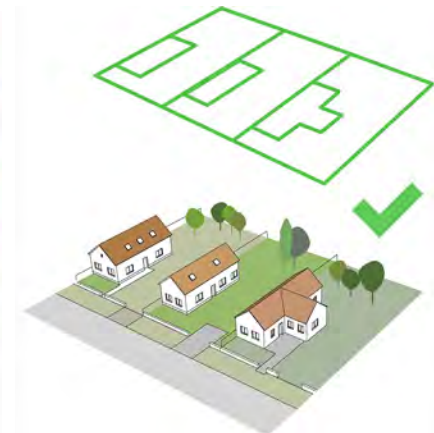
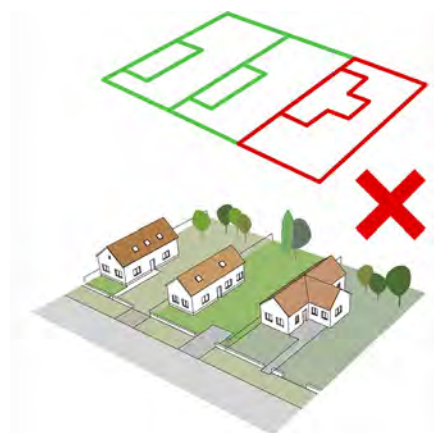

Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a többi épülethez hasonló tömegű és tetőformájú.

TELEPÍTÉS

A történeti településrészen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

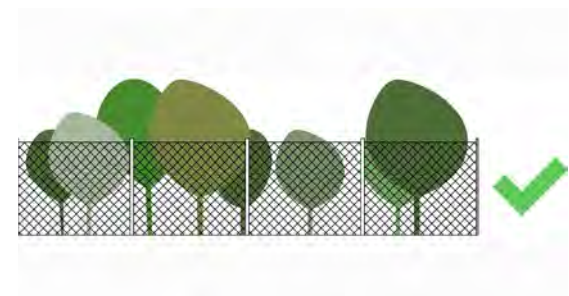
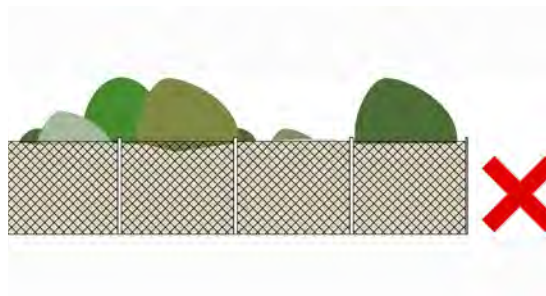
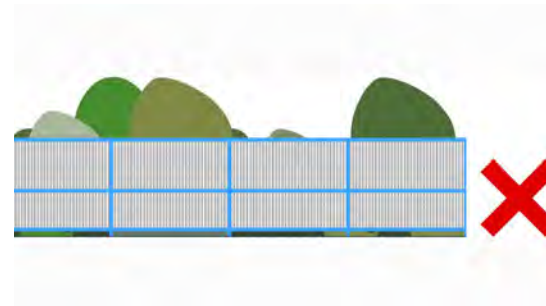
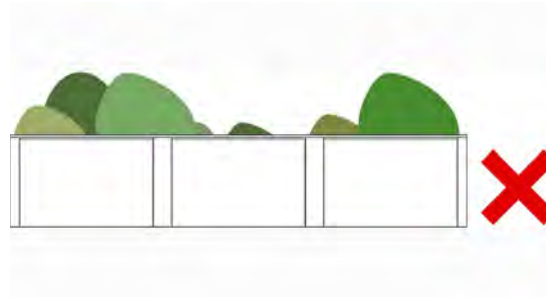
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

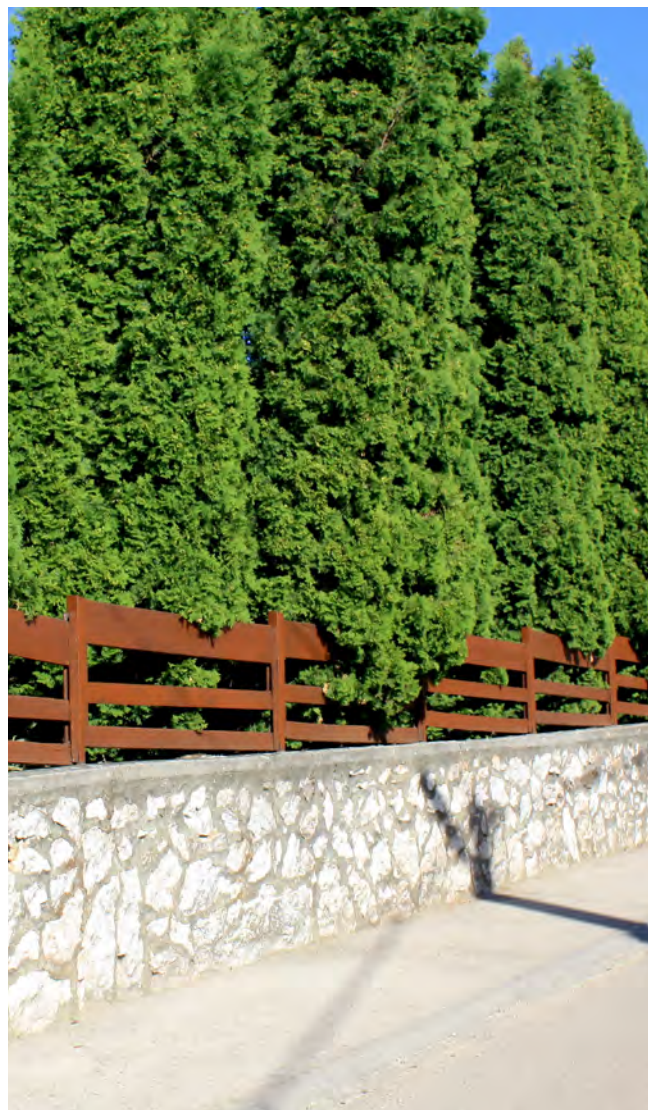
Csesznek történeti településrészének színvilága egységesnek mondható, feltűnően eltérő anyag és színhasználat nem jellemző. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

KERÍTÉSEK

Csesznek történeti részein az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem elfogadhatóak.

KERÍTÉSEK

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Tértalalt képez, mely lehet tömör, ha magánéletünket szeretnénk óvni, de lehet áttört, átlátható is. Minden településen vannak olyan anyagok vagy formák, amelyek rendszeresen visszatérnek. Cseszneken jellemzően fa vagy kovácsoltvas kerítésekkel találkozhatunk, így jól látszódik az előkert és az épülethomlokzat teljessége. A kertkapu a megérkezés, fogadás kiemelt pontja. A kertkapu és a gépkocsikapu kialakításakor illeszkedjünk a kerítéshez és az épülethez. A kapu legyen hangsúlyos, de ne hivalkodó. Kialakításakor mértékkel alkalmazhatunk helyi hagyományos díszítőmintákat.

KERTEK

A történelmi településrészben a tájba illesztés során a hagyományos településképet megőrzése az elsődleges cél. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitétettségű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A régi épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszárú növényzet megővására. Szándékunk szerint magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méretének érzetét. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk életteret. A kertalakítás során az épület és a kert stílusa, hangulata harmóniában legyen. Díszes, gondozott előkertünkben nem csak saját magunk, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek; jó benyomást kelthetünk, és nem utolsósorban hozzájárulunk utcánk, településünk szép arculatához, természetünkkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik udvarunkat.

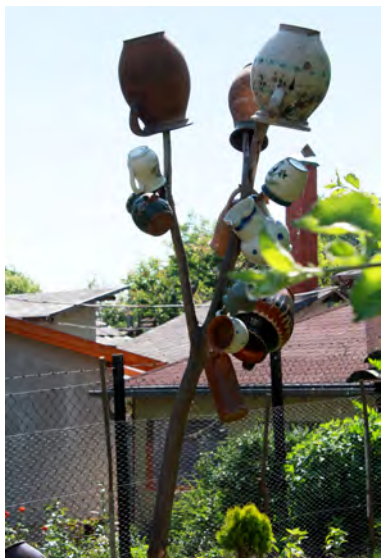

Lehetőleg könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazunk, ha lehet ezt sem túlzott mértékben. Így eljárva egyrészt nem keletkeznek tócsák a burkolaton, másrészt nem juttatunk elvezetendő vizet a közterekre, valamint könnyebben életben tartjuk növényeinket. A kevésbé használt részeket dekoratív, régi téglából alakíthatunk ki járőfelületet. A szegélyeket azonos anyagból alakíthatjuk ki.

A kerti építmények a főépülettel azonos építőanyagokból, vagy azzal harmonizálva készüljenek. A pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, kukatárolók kialakíthatók favázas szerkezettel is, a nyílászárókkal harmonizáló színezéssel. Fémvázas szerkezet kialakításakor annak növényvel való befuttatása javasolt. A hulladéktárolók számára a kertkaputól balra, az épülethomlokzat vonalában alakítsunk ki helyet, növényekkel takarjuk. Helyezzünk el kerti padot, ahonnan gyönyörködhetünk házunkban, kertünkben. Az előkertben a helyi hagyományokhoz illeszkedő, a kiskertet keretező, alacsony fa léckerítés alkalmazása elfogadható, illeszkedve az épülethez és a kerítéshez.

Keskeny telkek esetében a garázst lehetőleg az épületben alakítsuk ki, hogy több hely maradjon a kertben, és ne terhelje a táj látványát egy újabb építmény. Szélesebb telkek esetében is - amennyiben van erre lehetőség - inkább fedett kocsibeálló épüljön. Anyaga fém vagy favázas legyen, harmonizálva az épület színeivel, formavilágával. Kerüljük a túlzottan hangsúlyos, nehéz szerkezeti kialakítást. Alkalmazásukkal könnyebbé válik a felületek karbantartása.

A kert egyes részeit alacsonyabb, magasabb növényfalakkal választhatjuk el. Az előkertbe legfeljebb 1,20 m magas cserjék és lágyszárúak telepítése javasolt. Sövények közül a lombhullatókat részesítsük előnyben, magasságuk ne érje el az 1,50 m magasságot. A növényfajok megválasztása nagymértékben járulhat hozzá a település, településrészek karakteréhez. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válasszunk. A növények kiválasztását meghatározza a hely, ahova ültetjük. Figyeljük meg, mely növények érzik jól magukat évek óta a környező kertekben, vagy kérjük szakember segítségét.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Ékes példái Cseszneken is jól megfigyelhetők. Ezek az átmeneti - „külsőbelső” terek készülhetnek az épület anyagából, de akár fából is. A tornác kialakítására, elhelyezkedésére is számos, részleteiben eltérő megoldás lehetséges. Az arányos, tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arculatát és identitását. Új épület tornáckialakításával és újszerű átgondolásával tovább vihetjük e hagyományt új otthonunkba.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. Cseszneken jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. Új ház építésekor érdemes körüljárni a környéket, és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet. Tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű, víztiszta, vagy matt síkúvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt. Az árnyékolás szerepére a műanyag redőnyök helyett zsalugáterek, spaletták javasolandóak. Amennyiben mégis redőny mellett dönt az építető inkább a rejtett, mintsem a külső redőnydobozos kivitel a beépítendő, lehetőleg a nyílászáróval megegyező színben.

HOMLOKZATKÉPZÉS

Az épületeink burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt településünkön. Használjuk bátran, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképből. A jól megválasztott burkolat - mint például az egyik fotón látható természetes kőburkolattal - nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja. Cszeszeken több helyütt fellelhető a népi építészetre jellemző díszített oromzat. A zöld vagy sötétbarna színű fa felületek a visszafogott színű falfestéssel és gipsz díszekkel esztétikus megjelenést kölcsönöznek az épületnek, legyen szó hagyományos vagy modern ház homlokzatáról. Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok - a kő, téglák, vakolt felületek, faburkolat - részesítendőek előnyben. A magastető héjalása - beleértve az ereszcsondesítőt is - az égetett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép lehet. Alacsonyabb hajlásszögű tető tömegét nem fényes - szürke, téglaszínű - bádoglemezzel, vagy passzív zöldtetővel fedetten kell kialakítani úgy, hogy a peremszerkezetek vízszintesek legyenek. Kerülendő a tájidegen stílusjegyek alkalmazása a formák, díszítések esetében is. A görög stílusú oszlopsorok, a mediterrán színezések helyett inkább saját kultúránk díszeit és színeit részesítsük előnyben, városaink, falvaink örököz meg, illetve hozzák vissza azt a sajátos miliőt amire méltán büszkék lehetünk.

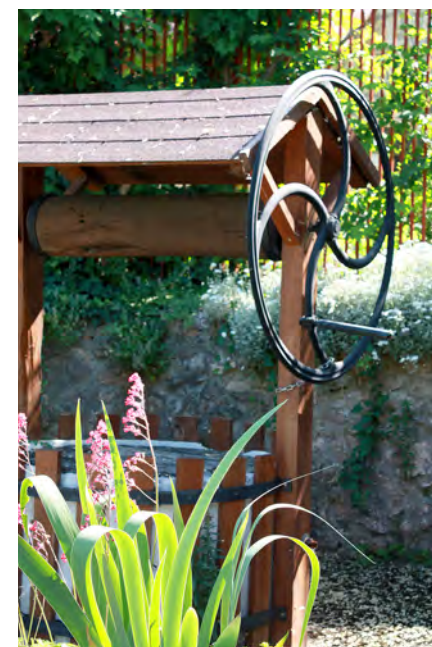
RÉSZLETEK

A régi házak részleteit öröm megfigyelni! Elődeink fa és fémmunkái csodálatosak, formakincsük időtálló, az alkalmazott anyag szépen öregszik. Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyik aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, a változatosság gyönyörködtet, ezek összképének gondos kitalálása odafigyelést igényel. Házuk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményanyagot kínálnak. Évről évre, évszokról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő, díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak –árnyékolnak!

A múlt század elejét idéző felújított, gyakran már nem működő kutak megteremtik Cseszneken az időbeni folytonosság érzetét, és gyöngyszemekként díszítik a település utcáit. Az egyszerű, de igényes, jól kitalált, szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket, büszkévé tesznek minket. Egy-egy burkolat, eresz, tetőcsatlakozás, párkány részlet ilyen minőségben elkészítve díszítőelemként is működik, további, öncélú díszítés már nem kívánkozik az épületre.

A magánépületek mellett természetesen a közterek, utcák bútorainak, szobrainak részletei is hozzájárulnak a település utcaképeinek gazdagításához. Ezek gondozása, megővése ugyanúgy elengedhetetlenek a kellemes, rendezett utcák meglétéhez.

33 | Jó példák, épületek, épített részletek

JÓ PÉLDÁK, ÉPÜLTEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

A település szélén elhelyezkedő családi ház orgainkus vonalvezetésével szinte belesimul a hullámzó domboldalba, a természetes anyagok alkalmazásával még inkább idomul környezetéhez. Mivel egy mered, külső telekről van szó, nem volt szükséges különösen igazodni az utccaképhez, bátran lehetett merészebb, nem a hagyományos irányt követni a tervezéskor. Mégis mindezt sikerült nem zavaró, a helyi épületek stílusához igazodó, tájbaillő mód megvalósítani.

A szépen felújított parasztházak lehetnének a magyar vidék sajátos ismérvei. Szerencsére ebből Csesznekben többet is találunk. Az ilyen igényes rekonstrukciók nyújtanak igazán jó példát a régi épületeink megmentésére, újreélesztésére.

A hagyományos homlokzatot fehér párkányzat és nyílászkeretek díszítik, a helyes anyag és formaválasztásnak köszönhetően a modern nyílászárók is tökéletesen illeszkednek a házhoz. A kőburkolatú lábazatra rakott kovácsoltvas kerítés alkalmazásában is visszaköszön a hagyománytisztelet, egyszerű, díszes mintázata tovább ékesíti Csesznek egyik legszebb régi házat.

Ez a másik gyönyörű példa is mutatja milyen hangulatos ház és udvar alakítható ki a régi formák megtartásával vagy akár bővítésével. Egy új, jól elhelyezett előtető változatosságot visz a hosszú homlokzatba, követve a meglévő ház anyaghasználatát, az új mellvéd és kiskapú még otthonosabbá varázsolja a házikót. A karbantartott homlokzat egyszerűségének szépségét pedig az egész udvaron végigfutó muskátli emeli ki.

Letisztult szín és formaválasztás, arányos homlokzatszerkesztés jellemzi ezt az épületet. Semmi hivalkodó, zavaró elem nem töri meg a harmóniát a házon. A kertben, kerítésben is ugyanazt az egyszerűséget találni rendező erőként. Szimmetrikusan telepített növények, puritán szerkezetekből épülő kerítés, visszafogott színvilággal.

37 | Jó példák, épületek, épített részletek

Jó példa a felszín feletti sajátos építmény- elektromos elosztószekrény, transzformátor elhelyezésére, hogy a kerítés takarásában, növényzettel körülvetve, hagyományos anyaghasználattal készült.

Az elosztószekrények cseréje során a technika fejlődésével jóval kisebb méretű építmények kerülnek elhelyezésre, melyek nem lesznek a tér meghatározó elemei, főleg ha hagyományos anyaghasználattal és visszafogott színhasználattal készülnek.

Jó példa kisméretű elosztószekrény elhelyezésére a kerítésbe rejtett elhelyezés.

UTCÁK, TEREK

közterületek településképi útmutatója

A közterületek tervezésekor is alkalmazkodjunk a meglévő adottságokhoz, utcakeresztmetszethez, jellemző homlokzatmagasságokhoz, tetőformákhoz. Érdekes tekintettel lenni környezetünkre, hogy ne alakuljon ki zavaros utca- és településkép. Éljük a lehetőséggel, tegyük még szebbé településünket! A virágos, zöld utcák, gondozott terek nagyon fontos hozzátartozói az élhető településnek, és a barátságos, szerethető, esztétikus településképnek. A közterületeken, utcákon, tereken lévő növényzet fontos szerepet tölt be a település lakóinak életében. A cél egyértelműen ezek megőrzése, fenntartása, és újabbak létesítése.

Márcsak a domborzati viszonyokból eredendően is, Csesznek nem rendelkezik nagyobb, kiépített köztérrel, a cseszneki futballpálya és a Vár út Falumúzeum előtti területe biztosít helyet legtöbbször a rendezvényeknek. Ez utóbbit és környezetét célszerű lenne egy fejlesztés keretében korszerűen kiépíteni, bővíteni, megfelelő, és odaillő burkolattal, szegélyezéssel és vízelvezetéssel ellátni a színvonalas rendezvények megtartása érdekében.

A közterületek parkosítása, növényesítése az egyik legolcsóbb és leghatékonyabb módja a településkép formálásának. Egy másik fejlesztésre javasolt terület Cseszéken, az Aranyos-patak belterületi szakasza menti közterület rendezése. A település magjához közel eső területnek a patak, és a telkekre átnyúló hidak által egészen sajátos hangulata van. Az egyedi adottságokat kihasználva, illetve hangsúlyozva - a meglévő burkolatlan gyalogút helyén - parkosított sétány, és további kis hidak építésével sokat lehetne hozzátenni a faluképhez.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Különösen egy kisebb település esetében, a különböző hirdetőtáblák és reklámfelületek stílusa, formája és elhelyezése eléggé meghatározó lehet a településképi szempontból. A figyelemfelkeltés, tájékoztatás egyértelmű célja mellett, nem lehet figyelmen kívül hagyni az utcaképhez való illeszkedést, az izléses, környezetéhez igazodó megjelenést. Csesznek ebből a szempontból is kivételes pozitív példa: nem túl számos, de annál igényesebb, színvonalasabb felülettel találkozni az utcákon. Jól megkomponált, átgondoltan elhelyezett hirdetőtáblák jelzik a különböző szolgáltatásokat, semmiképp sem zavaró módon, ideális mintát mutatva más településeknek.

IMPRESSZUM

CSESZNEK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

<http://www.csesznek.hu>

csesznekkormanyzat@gmail.com

8419 Csesznek, Vár út 42.

Telefon: 06-88-595-530, 06-88-595-531

Polgármester: Trieblné Stanka Éva Renáta

csesznekkormanyzat@gmail.com

Főpítész: Várszegi Bernadett

varszegi.bernadett@zirc.hu

SZERKESZTETTE, SZÖVEG,FOTÓ:

Fettik Gábor

Csesznek , 2017.